

Victoria Coeln | Atelier Coeln

Crossing Realities TÜRKİYE

TR

SUNUŞ

Yunus Emre Enstitüsü

VİYANA, Avrupa'da sanatın başkenti olarak biliniyor. Mimarisi, tarihi, valsleri, ünlü bestecileri ve yazarlarıyla insana huzur veren Viyana'da, Yunus Emre Enstitüsü de çeşitli kültür sanat programlarıyla şehrin kültür hayatına katkıda bulunmaya çalışıyor.

Yunus Emre Enstitüsü kurulduğu 2007 yılından beri kültürel ve bilimsel faaliyetlere imza atmaya devam ediyor. Halen 40 ülkedeki 50 merkezimizde Türk dilini, kültürünü ve sanatını tanıtmaya devam ediyor, bu alanda yapılan çalışmalara destek veriyoruz. Çalıştığımız ülkelerde kültürel etkileşimi önemsiyor, kültürel bağların karşılıklı güçlendirilmesi için gayret gösteriyoruz. Japonya'dan ABD'ye, Güney Afrika'dan İngiltere'ye kadar uzanan enstitülerimizde, özverili çalışanlarımızla beraber bu görevi yerine getirmeye çalışıyoruz.

Yaptığımız çalışmalarda, tarihî ve kültürel tecrübelerimizden büyük ölçüde yararlandığımızı ayrıca belirtmek istiyorum. Yüzyıllardır farklı inanç, dil ve kültürlerin bir arada yaşadığı coğrafyamız ve bundan edindiğimiz tarihsel tecrübe hiç kuşkusuz bize ışık tutuyor.

Anadolu, tarih boyunca birçok kültür ve medeniyete ev sahipliği yapmıştır: Hititler, Lidyalılar, Frigyalılar, Urartular, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı imparatorlukları, Anadolu medeniyetler havuzunda hayat bulmuştur.

Anadolu, tarihte olduğu gibi bugün de bize bir şeyler öğretmeye devam etmektedir. Mesela Göbeklitepe'de insanlığa bakışımızı yeniden şekillendirecek yeni bilgilere ulaşılmıştır. Dolayısıyla tarih boyunca birçok uygarlığın beşiği olan Anadolu halen popülaritesini korumakta ve dünyanın her yerinden insanları bu topraklara çekmektedir.

Sanatçımız Victoria Coeln'ün bu çalışmasını sanat ve tarih buluşması adına önemsiyorum. Efes, Kapadokya, Göbeklitepe gibi önemli yerlerin sanatçı bakış açısıyla bu sergide yansımaları görmek beni

heyecanlandırıyor. Özellikle kendi icadı olan, mekânın koordinatlarına göre bir ışık tasarımını yansıtan Chromotopia'nın uygulanması, serginin önemini katbekat artırıyor.

İnsan, zaman ve mekân içerisinde yaşayan bir varlıktır; fakat diğer canlılardan ayıran en büyük özelliği, zamanın ve mekânın farkında olması, onu kavraması ve tasnif etmesidir. Bu kavrayış toplumdan topluma, kültürden kültüre hatta kişiden kişiye kadar farklılık arz etse de sanatçımız Coeln'ün bu çalışması bize bu noktada daha farklı bir zaman ve mekân anlayışının imkânını gösteriyor. Efes, Göbeklitepe, Kapadokya ışık hüzmeleriyle beraber ütöpik bir mekana evriliyor ve zamanın ötesinde farklı bir algıyı hissettiriyor. Sanatın gücünün de burada yattığını belirtmek istiyorum.

Türkiye-Avusturya ilişkilerine katkıda bulunan „Crossing Realities TÜRKİYE” sergisinin gerçekleştirilmesinde büyük pay sahibi olan Sayın Victoria Coeln'e ve sergide emeği geçenlere teşekkür ediyor, bu tarz eserlerin ve faaliyetlerin artırılmasının iki toplumun geleceği açısından önemli bulduğumu özellikle belirtmek istiyorum.

Sevgi, saygı ve muhabbetlerimle...

Prof. Dr. ŞEREF ATEŞ,
Yunus Emre Enstitüsü Başkanı

Crossing Realities – TÜRKİYE

LUCAS GEHRMANN

Victoria Coeln, Chromotopların yapımında kendisi tarafından seçilmiş, güneş ışığı veya yapay ışık ile çok az aydınlatılmış ya da hiç aydınlatılmamış alanların, odaların ve önemli mekânların üzerine özel olarak oluşturulmuş ışık resimlerini yansıttığında, kendi deyimi ile onların aydınlatılmasını değil, “ışıklandırılması” nı sağlar. Bu şu anlama gelir: Coeln’ün spesifik süjeleri aydınlatma şekli fotoğrafa ait film malzemelerinin ışıklandırılmasının önüne geçer. Tasarlanan chromografik resim, projeksiyon süresince daha önce mevcut olan üç boyutlu gerçek bir mekânda var olur. Bu resmin fotoğrafik olarak sunulması, onun daha sonra başka bir yerde sunulabilecek ve aynı zamanda yeniden üretilebilecek iki boyutlu resim formatına dönüştürülmesini de sağlar. Ancak “ışıklandırma” her şeyden önce görünür kılmak, belirgin hâle getirmek anlamına gelir. Ve tam da bu anlamda Viktoria Coeln’ün chromotopsal ilk ışıklandırması hem gerçek ve doğal hâldeki bir durumun mekânsal olarak derinleştirilmesini hem de özellikle renksel ve biçimsel bakımdan yabancılaştırılmasını sağlar. Ve bu yabancılaştırma (fotoğrafik görüntüsü de dikkate alındığında) çok yönlü bir bulmaca çözümünü meydana getirebilir: Bu görsel neyi gösterir, nerede yapılmıştır, görülebilen yüzeyinin ardında ne bulunmaktadır? Ortaya çıkan eser, fotoğrafsal ve belki resimsel veya daha farklı bir şekilde üretilmiş estetik bir sanat resminden fazlası mıdır, yoksa tamamen başka bir şey midir?

Bu noktada, eş zamanlı olarak “ışıklandırma”nın ikinci evresi başlar: İzleyici tarafından yapılan düşünsel, sorgulayıcı, yeniden yapılandırıcı ve aynı zamanda hayali bir arkeoloji. Bu topografik, tarihî, politik ve/veya estetik özelliklerin bağlantılarına yönelik arayış, izleyeni, Victoria Coeln tarafından seçilmiş kültürel ve doğal anıtların renkli ışıkla kaplanmış yüzeylerinin ardına götürür. Bugüne ait nesnelere ama aynı zamanda bu nesnelere zamansal

olarak çok uzaklardaki tabakaları aydınlatılarak ortaya çıkarılır, geçmiştekiler ruhani olarak ışıklandırılır. “Belirli bir süre için bir mekânda bulunduğumda” der sanatçı, “hemen o mekâna ruhani izler yerleştirmeye başlarım. Birisi o mekâna girdiğinde hayalimde tabanda çizgiler, çift boyutlu bir ızgara planı belirir. Bu kişi bakışlarıyla mekânı yokladığında, mekânda yeni bir üç boyutlu ağ oluşur. Ben bunu mekâna yayılan beyaz çizgiler olarak görürüm. Bu kişinin o esnada geçmişi ve geleceği düşündüğünü tasavvur ettiğimde, bu zamansal çizgiler aracılığıyla mekânı dolduran, onu genişleten ve içinden geçerek dağılan son derece yoğun, çoğunlukla dört boyutlu bir matris oluşur.”

Victoria Coeln’ün içerisine ve üzerine ışığının izlerini bıraktığı mekânların kendileri de başlı başına çok kültürlü ve kronolojik olarak dolu mekânlardır. Örneğin dünyanın en eski ve aynı zamanda en büyük kült alanlarından biri olan Göbeklitepe tahıl tarımının başlangıç yeri olarak kabul edilir ve bununla birlikte insanların göçmenlikten yerleşik hayata geçişine işaret eder. Arkeoloji bilimi, Efes’teki Serapeion olarak adlandırılan yapının başlangıçta İmparator Claudius’a ait bir tapınak, sonra bir Nympheum’a ve daha sonra senkretik bir Mısır-Hellenistik Tanrı olan Serapis’e adanmış bir kutsal alan, son olarak ise bir Musalar Tapınağı olduğunu düşünmüştür. Çok farklı şekillerde yorumlanabilen bu yapı erken Hristiyanlık döneminde bir kiliseye dönüştürülmüştü. Ve İmparator Decius’un zulmünden kaçan yedi Hristiyanın, Roma İmparatorluğu’nun resmî dini Hristiyanlık olana kadar geçen 200 yıllık süre zarfında içinde uyuduklarına inanılan Efes’in Yedi Uyurlar Mağarası bugün hem Hristiyanların hem de Müslümanların ziyaret ettiği kutsal bir yerdir. Rahipler Vadisi olarak da adlandırılan Paşabağı, Kapadokya’nın eski İpekyolu’nun geçtiği bir bölgesinde bulunur. Bronz Dönemi’nden itibaren insanlar buradaki arazide bulunan,

tüften oluşan kayaların içinde hâlihazırda yer alan mağaraları genişletmiş ve zaman içerisinde bunları geniş konutlar, manastır kompleksleri ve daha sonraki aşamada şehirler olacak şekilde büyütmüşlerdir. Paşabağı'ndaki aşınma nedeniyle zaman içinde koni şeklini alan kayalar olan "Peri Bacaları" sütun üzerinde yaşayan ilk aziz olarak kabul edilen Yaşlı Aziz Simeon Stylites'in müritleri olan keşişlerin 5. yüzyıldan itibaren inzivaya çekildikleri yerleri oluşturmuşlardır. Simeon gibi bir sütunun üzerinde yaşamak ve vaaz etmek yerine bu Stilyitler yaklaşık 10 metre yüksekliğinde, girmesi çok zor olan kule şeklindeki mağaralarında etkinlik göstermişlerdir. Benzer şekilde, Tuz Gölü, %30'luk tuz oranıyla dünyanın en tuzlu göllerinden biridir. Türkiye'de tüketilen tuzun yaklaşık %70'i buradan çıkarılmaktadır. Yaz aylarında gölün üstünde, güneş ışınlarının vurma açısına bağlı olarak çok sayıda farklı yumuşak renkte parlayan kristal bir tuz tabakası oluşur. Victoria Coeln'ün chromotopsal ışığı ise Tuz Gölü'nün beyaz altınını geceleri görünür hâle getirir ve tuz buharlaştırma havuzlarının tuz tepeciklerini pek çok renkte parıldayan dağ manzaralarına dönüştürür.

Chromotopya, sanatçının chromotopsal müdahalelerinin sonucunda ortaya çıkan çok boyutlu görüntülere verdiği addır. Chromotopya, içinde barındırdığı, birbirinin üstünü örten ve birbirinin içine geçmiş olan tüm gerçeklikleri görünür hâle getirmek için Coeln'ün dünyanın çeşitli bölgelerine tuttuğu ışık olarak da adlandırılabilir. Sanatçı, Viyana Yunus Emre Enstitüsü'ndeki sergisi için Chromotopya çalışmasının Doğu ve Batı kültürlerinin karşılaştığı ve keşiştiği bölümlerini seçmiştir.

Sözlük

DIACHROMLAR, çok katmanlı ışık filtreleri olarak projektörlerde kullanılan, yerinde üretilen minyatür sanat eserleridir. Diğer bir deyişle projektörler ışığı mekanlara, odalara ve arazilere Diachromlar aracılığıyla filtre ederek yansıtır. Işığın ve maddenin üst üste bindirilmesiyle **CHROMOTOPLAR** meydana getirir.

VAR2 CHROMOGRAFYA, Chromotopların fotoğraf filmine kaydedilmesidir. (8x10", analog, dia pozitif).

Aşağıdaki görseller

CHROMOTOPIA PAŞA BAĞ

38.6772939° N, 34.8562242° E, 1022.13 m
Kapadokya, TR 2015

CHROMOTOPIA PAŞA BAĞ

38.6772939° N, 34.8562242° E, 1022.13 m
Cappadocia, TR 2015

CHROMOTOPIA TUZ GÖLÜ

38.67880° N, 33.52411° E, 905.00 m
Aksaray, TR 2015

CHROMOTOPIA YEDI UYUYANLAR

37.9355722° N, 27.3465383° E, 50.68 m
Efes, Selçuk, TR 2015

CHROMOTOPIA SERAPEION

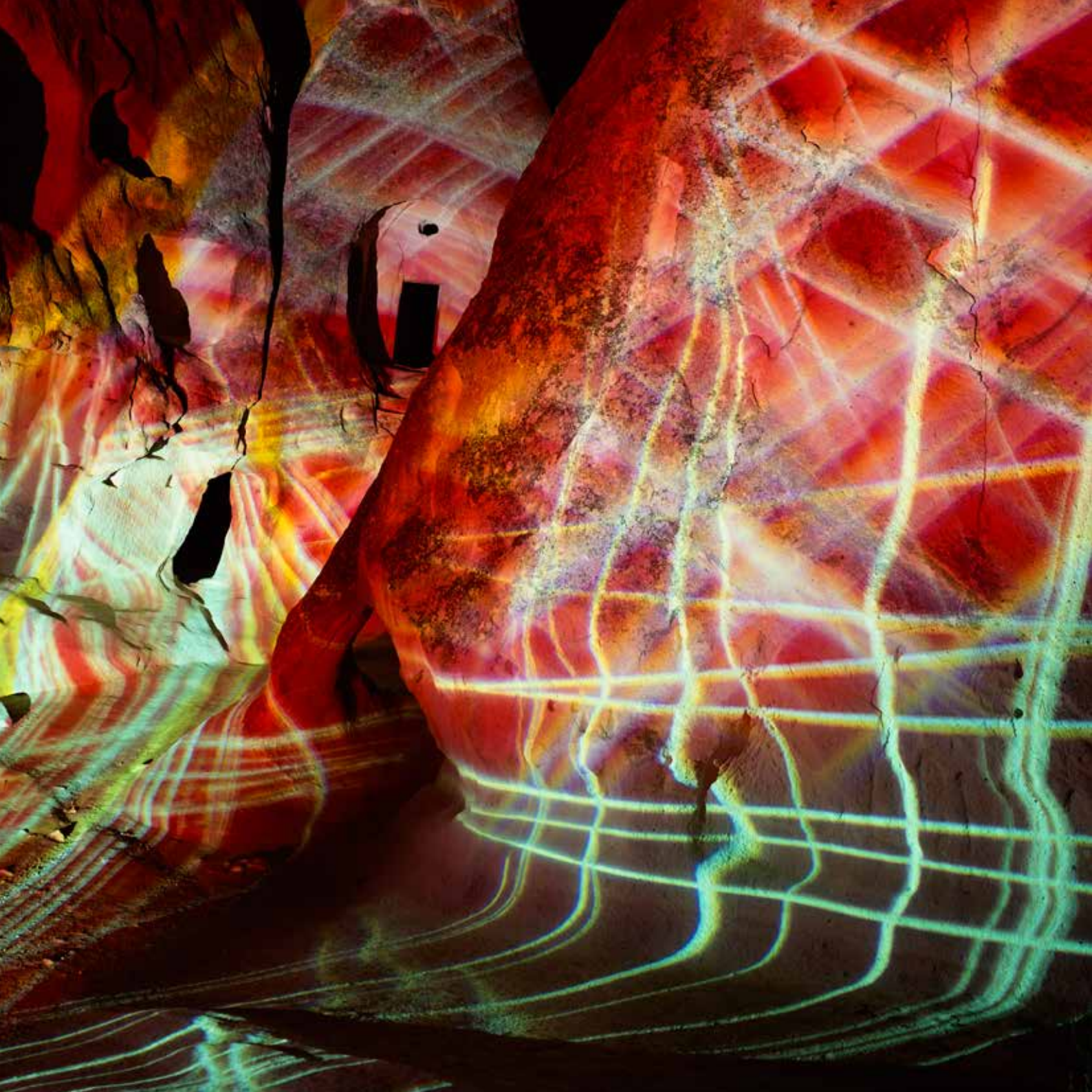
37.9355722° N, 27.3465383° E, 50.68 m
Efes, Selçuk, TR 2015

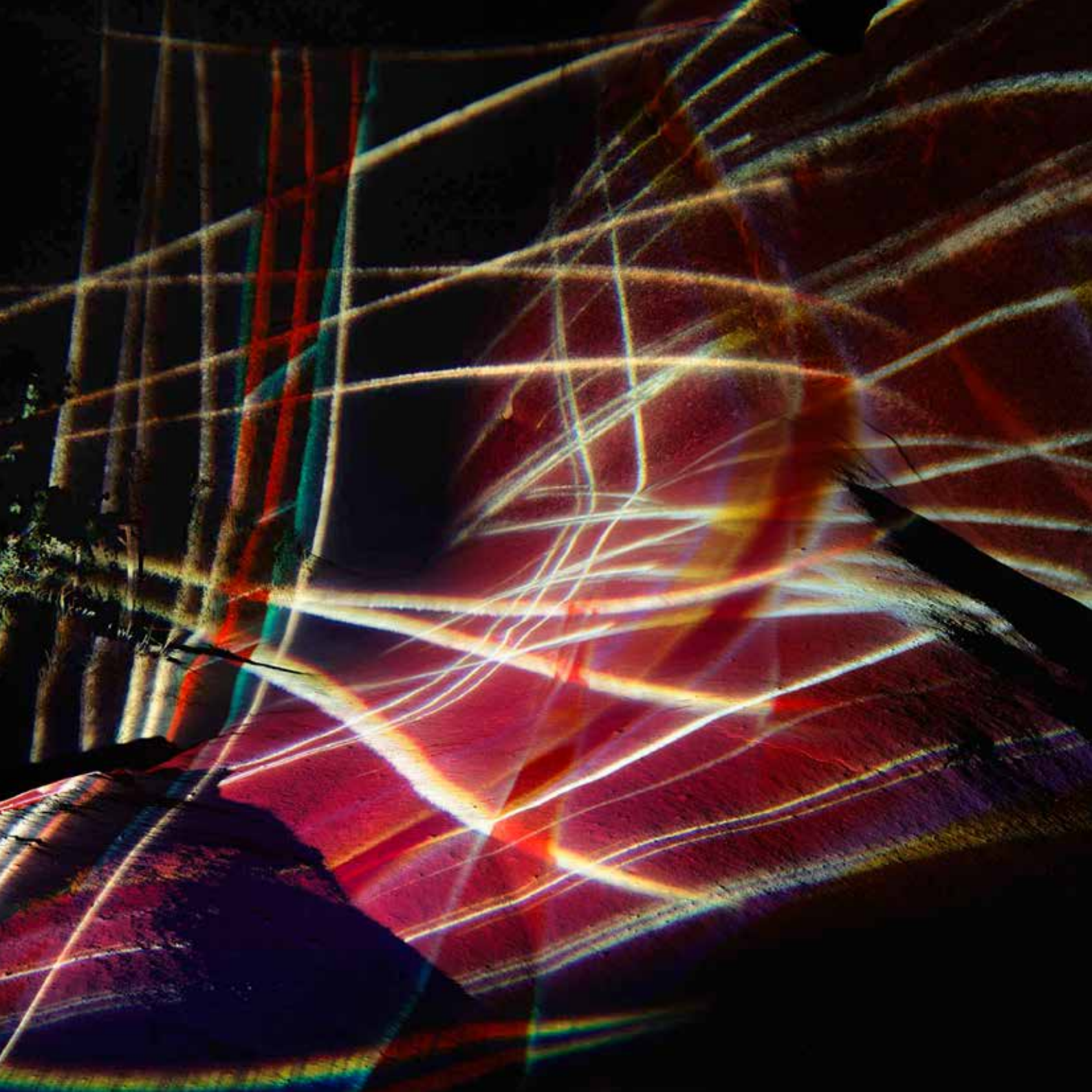
CHROMOTOPIA GÖBEKLI TEPE

38.7627230° N, 33.3486170° E, 905.00 m
Şanlıurfa, TR 2015

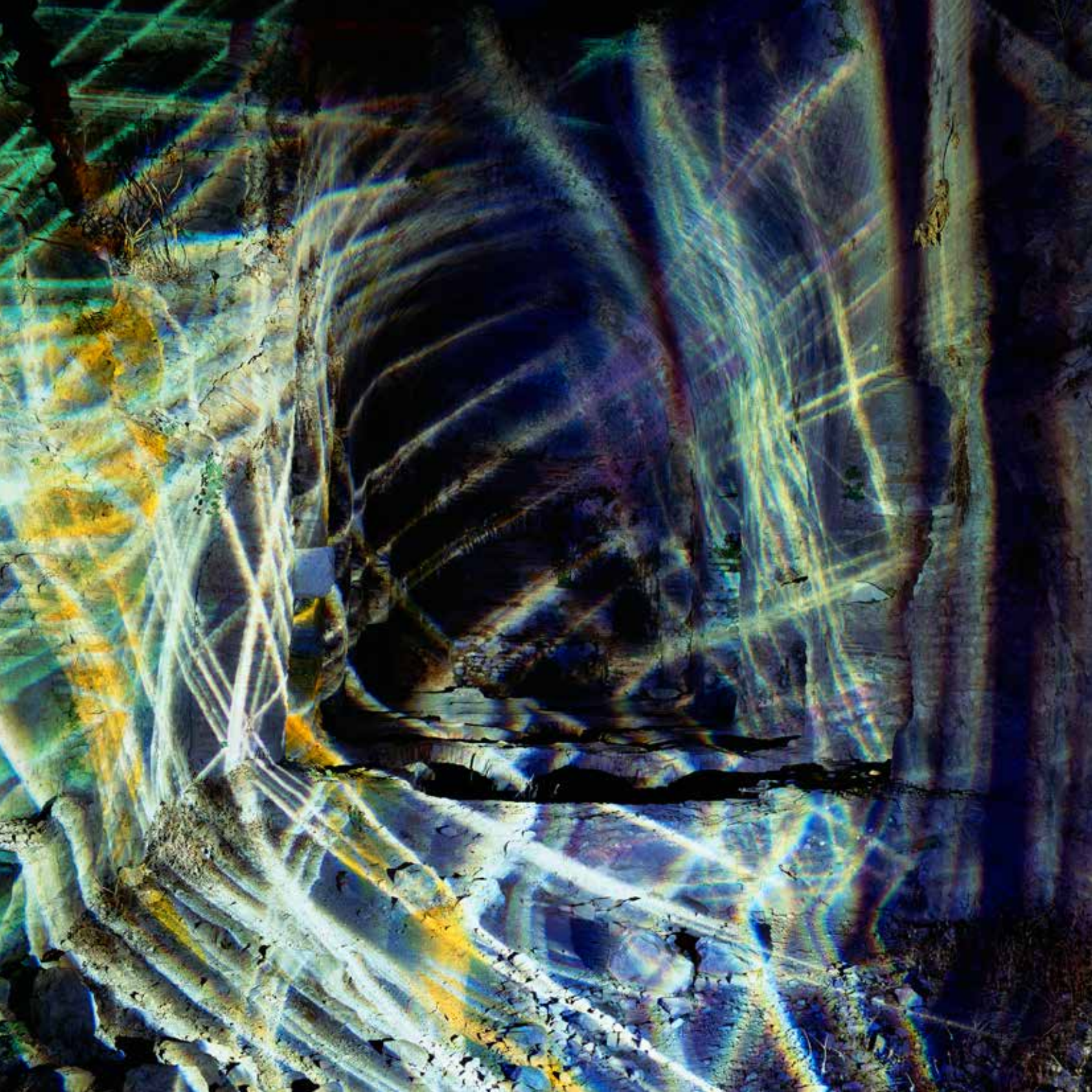
CHROMOTOPIA DERINKUYU

38.3733031° N, 34.7334723° E, 1352.17 m
Cappadocia, TR 2015

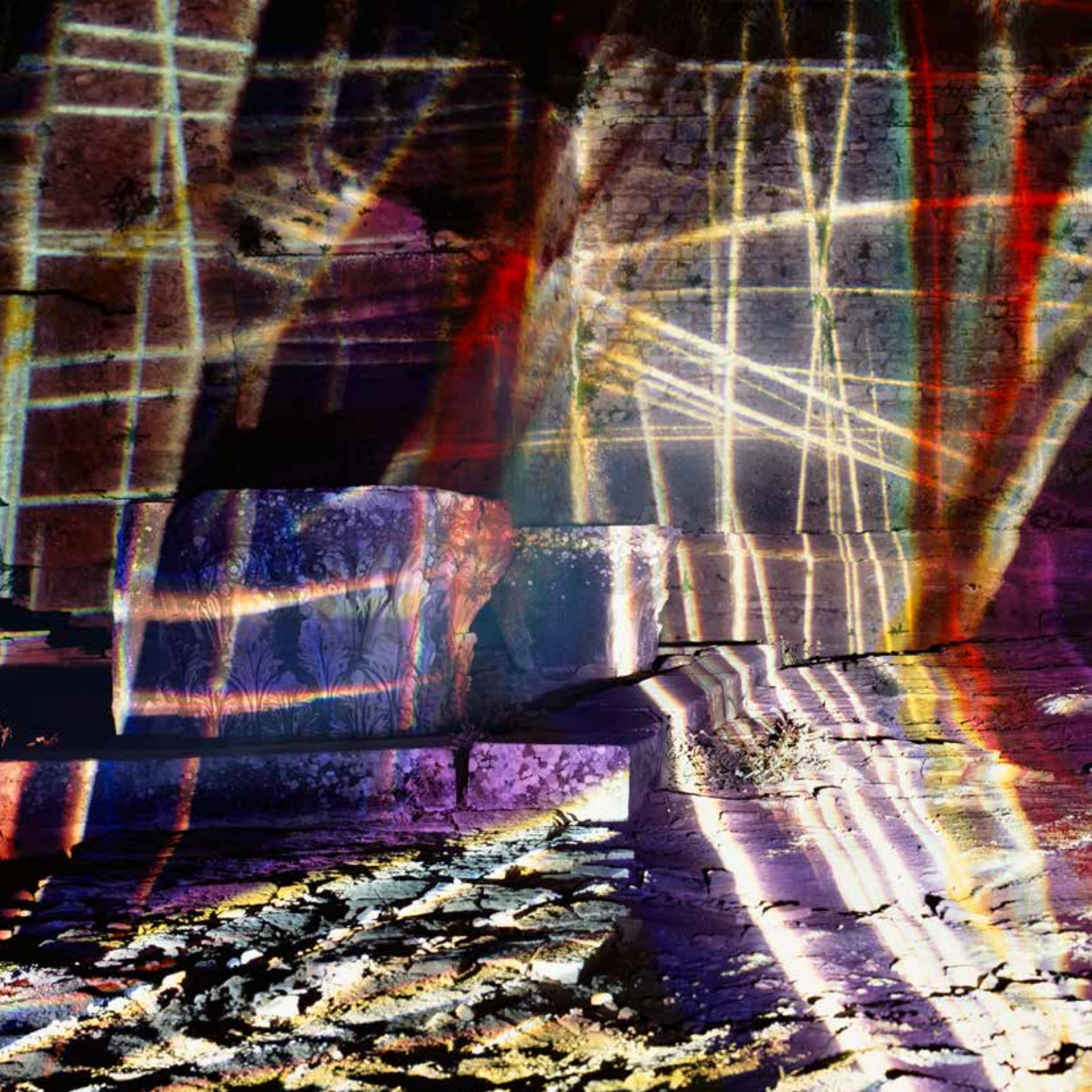

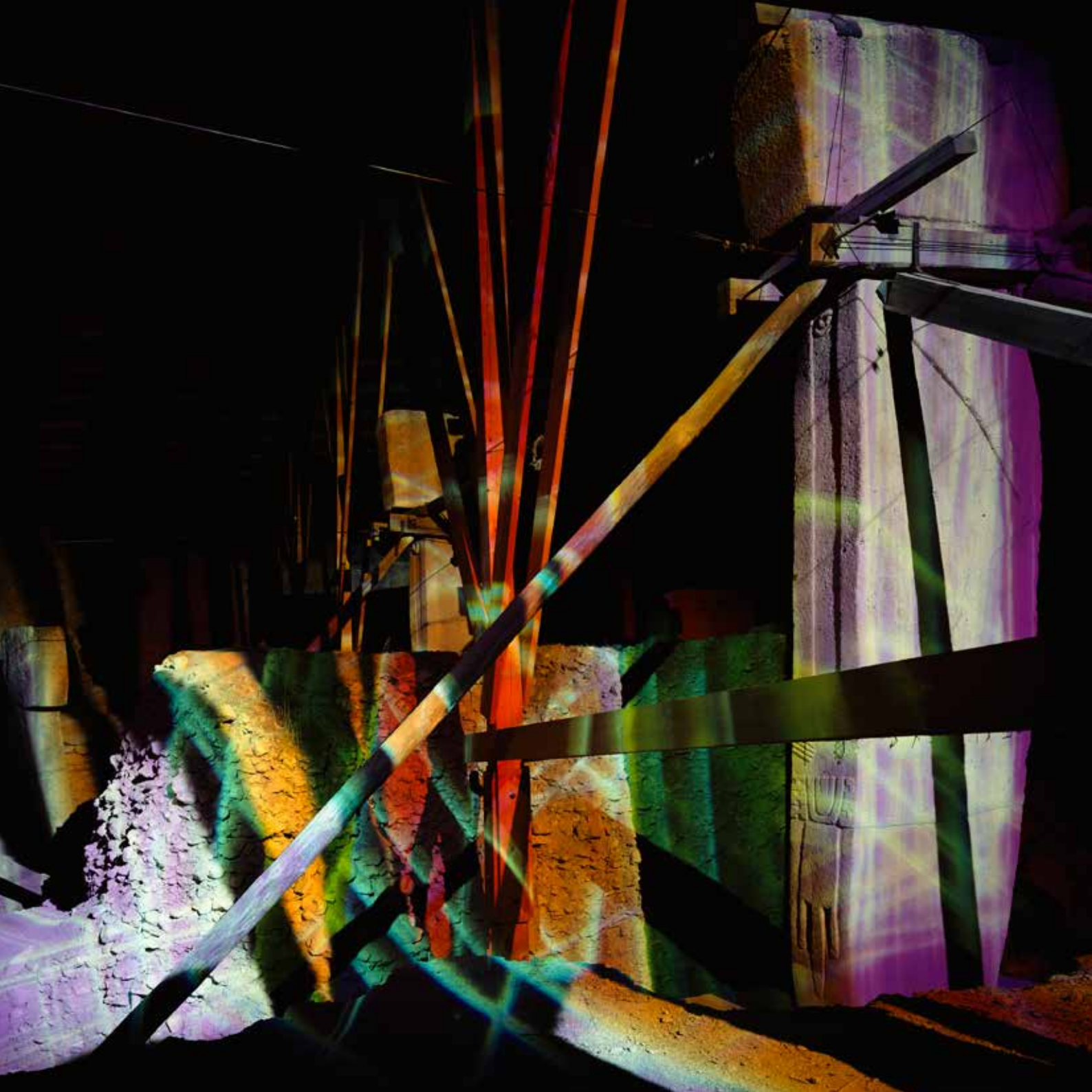

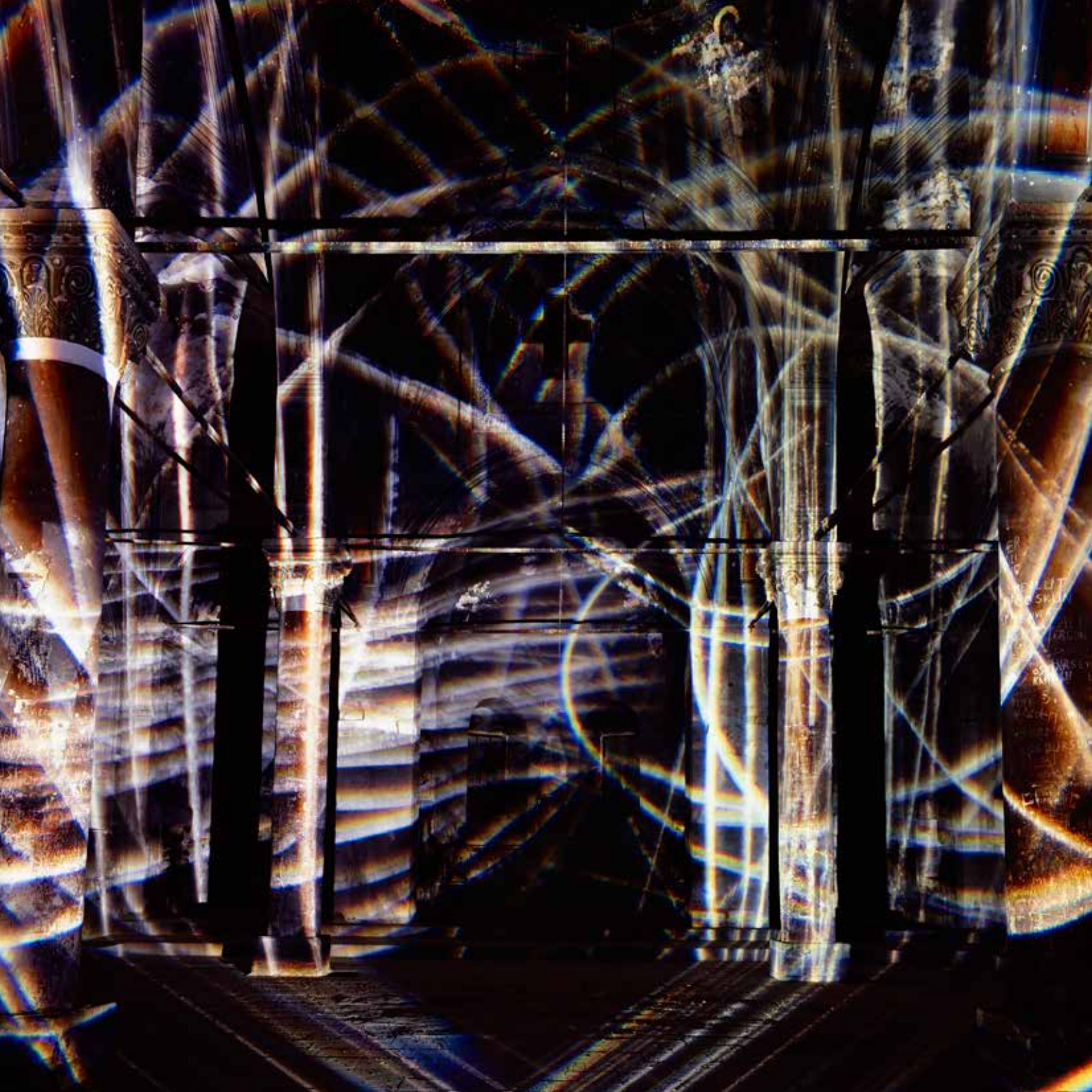

MUCİZEYİ GÖRMEK

VICTORIA COELN

Aslolan anlatılmaz, ancak anlatılmaz olsa da biçimlendirilemez değildir.

ANGELA KRAUSS

Bilmeden görüyoruz. İnsan gözü için ışık kendi başına görülebilir değildir. Işık görülebilir olsaydı ne birbirimizi ne de bizi çevreleyen dünyayı görebilirdik çünkü o zaman sonsuz sayıdaki ışık parçacıkları bizim görmemizi engellerdi. Ancak ışısız, mikrokozmetik

veya makrokozmetik, bütün nesnelere de görülemezdir yani bütün dünya görünmezdir. Ancak görülemeyen iki nesne, madde ve ışık üst üste geldiğinde beraberce görünür hale gelirler!

Günlük yaşamda basit olduğu kadar dâhice de olan bu mucize hakkında hiç düşünmeyiz. Dünyanın ışığına gözümüzü açar açmaz, en başta belirsiz görsek bile, son derece ince ve karmaşık bilgilerin işlenmesiyle görsel algılamamız hemen başlar. Gözlerimizin içine nüfuz eden ışık hüzmeleri anında nanometre küçüklüğünde birimlere, ışık dalgalarına ayrılır ve değerlendirilir. Binlerce yıldan beri bu görsel algılama süreci işlev görmektedir. Işığı bir madde olarak keşfetmemiz ve algılamamız ise çok daha sonraları olmuştur. Platon, Aristoteles, Demokritos, İbn-i Heysem, Newton, Maxwell, Curie ve Einstein (Bu liste farklı yönlerde genişletilebilir.) ile birlikte, ışık ve görme ile ilgili gitgide daha çok bilgi üretilmiştir ve bu bilgiler benim çalışmamın temelini oluşturmaktadır.

Işık fenomenleri ile ilgili bilgiler tasarım süreci için yeni radikal bir temel oluştururlar. Işık tasarımı artık nesnel objelerin tasarımı kadar önemli hale gelmiştir. Aynı şekilde bu durum, görünmeyen daha hangi maddeler, ışınlar ve bilgi vericilerin henüz keşfedilmediği sorusunu da doğurmaktadır. Kütle çekimsel dalgaların 2015/16'daki çağ açan ispatından beri fizik dünyasında bugün hala neleri görmediğimiz sorgulanmaktadır. Başka bir ifadeyle, acaba bugünkü teknik araçlarla ölçemediğimiz hangi mucizeleri görüyor ve benimsiyoruz?

Ben ışığa en başta, malzemedan bağımsız olarak şekillendirilebilecek ve tasarlanabilecek, tek başına imgesel bir araç olarak bakıyorum; bileşenlerine, en ince ışık dalgalarına ayrılmış olarak. Aynı zamanda maddenin ve ışığın üst üste gelerek, birbiriyle bağlantı içerisinde görünürlükler ve bununla birlikte yeni gerçeklikler yaratılabileceği bilinci ile çalışmaktayım. Chromogramlarda renkli fotoğraf kâğıtlarından oluşan yüzeylerde chromotop ışık kendini gösterir. Burada artık tamamen katıksız bir biçimde sanatın içinde olan algılanabilir. Eserlere görülemeyen, Angela Krauss'un dediği gibi sözlü ifade edilemeyen, ancak yine de tasarlanabilen bir şey katıyoruz.

KÜNYE

Yunus Emre Enstitüsü

Viyana Yunus Emre Enstitüsü Ekibi

Ayşe Yorulmaz, Halil İbrahim Doğan, Kiraz Sarı, Andrea Miesenböck, Ahmet Faruk Çağlar

viyana.yee.org.tr

Atelier Coeln

Victoria Coeln, Solomiya Husak, Antonia Mittendrein,

Robin Reithmayr, Marina Sula, Sophia Thomasberger

www.coeln.at

Metinler: Şeref Ateş, Lucas Gehrmann, Victoria Coeln

Sunuş Tercümesi: Nese Kul Berndt

Eserlerin Orjinaleri: Fujichrome Velvia 50, Provia 100F 8x10"

Taramalar: Bildbearbeitungsstudio Malkasten

Grafik: Dieter Auracher

Basım: Altan Druck

Fotoğrafların kullanım hakkıyla ilgili not: Kaynak gösterilmesi koşuluyla, fotoğrafların yazılı basında veya geçici bir süre için internet yayınlarında kullanılabilir. Bu fotoğrafların sadece Crossing Realities TÜRKİYE projesiyle ilgili olan haberlerde kullanılmasına izin verilmektedir. Söz konusu fotoğraflar üzerinde değişiklik yapılamaz. Fotoğraflar kullanıldıktan sonra arşivlerden kaldırılması gerekmektedir.

VICTORIA COELN,

çok katmanlı ışık müdahalelerini herkese açık alanlara yerleştirir. Atelier Coeln bünyesindeki ekibi ile gerçekleştirdiği çalışmalar doğrudan mekan ile ilişkilidir, önemli sosyal, politik ya da ekolojik konular ile bağlantı kurmaktan hiç çekinmez ve insanları kendi görüşülerini eleştirel bir şekilde sorgulamaya teşvik eder.

Sanatçının kapalı ve açık mekanlarda icra etmiş olduğu uygulamaları arasında Viyana Stephan, Burgos Katedrali gibi meşhur Katedraller, Hanover'de barok manzaralı konaklar, Efes, Kapadokya, Göbeklitepe gibi dünya mirası ve arkeoloji alanları bulunmaktadır.

